

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської обласної державної адміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка
Кафедра спортивних ігор та туризму

 ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи
М.Б. Боднар
0212555
31.08 * 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДІЯЛЬНІСТЬ ТУРИСТИЧНОЇ САМОДІЯЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

рівень вищої освіти – *перший (бакалаврський)*
галузь знань - *01 Освіта / Педагогіка*
спеціальність - *014 Середня освіта (Фізична культура)*
освітньо-професійна програма - *Середня освіта (Фізична культура)*

Нападій А.П. Діяльність туристичної самодіяльної організації: робоча програма для здобувачів вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура). А. П. Нападій - Кременець, 2020. - 14с.

Розробник:

Нападій А.П. - кандидат наук з фізичного виховання та спорту, старший викладач кафедри спортивних ігор та туризму

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри спортивних ігор та туризму

Протокол № 1 від 31 серпня 2020р.

Завідувач кафедри В.А. Голуб

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань: 01 Освіта Спеціальність 014 Середня освіта	Варіативна	
Модулів – 1	Предметна спеціалізація 014. Фізична культура	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат.		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		3-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4, самостійної роботи студента – 7	Освітньо-професійна програма: магістр	Лекції	
		22 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		22 год.	8 год.
		Лабораторні	
		- год.	
		Самостійна робота	
76 год.	102 год.		
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 37% : 63%,

для заочної форми навчання – 15% : 85%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни — засвоїти теоретичні і практичні основи з діяльності туристської самодіяльної організації; набути специфічних знань і навичок з організації її діяльності.

Завдання вивчення дисципліни

- Набуття навичок із вирішення організаційних і технологічних завдань діяльності туристських самодіяльних організацій
- Викладення особливостей створення та функціонування туристичних самодіяльних організацій

В процесі навчання студенти повинні оволодівати такими компетентностями:

ЗК 6. Здатність до організаційної роботи, взаємодії в колективі, вміння враховувати психоемоційні особливості окремих осіб, зокрема, та колективу, загалом;

ЗК 7. Здатність до самоосвіти і самовдосконалення, постійного підвищення особистого рівня кваліфікації;

ЗК 10. Здатність працювати в команді, виконувати роботу в групі під керівництвом лідера, мати навички, що демонструють здатність до врахування вимог трудової дисципліни і інтересів колективу;

ЗК 11. Здатність вести діловодство та ділову кореспонденцію і ефективно використовувати офісну оргтехніку та засоби зв'язку;

ФК 2. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання у фізичному вихованні.

ФК 9. Здатність здійснювати профілактику травматизму, забезпечувати охорону життя і здоров'я дітей.

ФК 10. Здатність самостійно проводити навчальні заняття з фізичної культури з дітьми шкільного віку та учнями в загальноосвітніх установах, освітніх закладах середньої та професійної освіти, позакласну спортивно-масову роботу з учнями.

ФК 11. Здатність самостійно проводити заняття з в шкільній секції спортивного напрямку, здійснювати профілактику травматизму.

ФК 15. Здатність до організаційної роботи у сфері фізкультурно-оздоровчої роботи у навчальних закладах, позашкільних закладах учнівської молоді (зі спортивного туризму й орієнтування), літніх дитячих оздоровчих таборач.

ПРН 2. Усвідомлює витоки і еволюцію формування теорії та методики фізичного виховання, медико-біологічні та психологічні основи і технологію фізичного виховання представників різних вікових груп, санітарно-гігієнічні основи діяльності у сфері фізичної культури і спорту.

ПРН 6. Знає вимоги до оформлення документації та основні закономірності побудови документів для здійснення навчального процесу з фізичного виховання у закладах загальної середньої освіти, організувати та проводити масові фізкультурні заходи та спортивні змагання.

ПРН 12. Вміє розробляти навчально-методичні матеріали (робочі програми, навчально-тематичні плани) на основі освітнього стандарту та зразкових програм з урахуванням виду освітньої установи, особливостей класу / групи та окремих учнів.

ПРН 17. Здатний до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти, формувати комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями й вихованцями та їхніми батьками;

ПРН 18. Організовує співпрацю учнів і вихованців та ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях);

ПРН 20. Здатний продовжувати навчання упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію.

ПРН 22. Здатний організувати та керувати професійним розвитком осіб та груп, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурного та економічного контексту

3.Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ. Загальні поняття та визначення.

Тема 1. Історія розвитку туристських самодіяльних організацій в Україні та регіоні.

Передумови виникнення перших туристських організацій.

Розвиток туризму на самодіяльних і планових засадах у післявоєнний період. Введення спортивних нормативів і включення туризму до єдиної Всесоюзної спортивної класифікації (1949 р.).

Ради з туризму-новий етап розвитку туризму в країні (1962-1990 рр.). Створення Федерації туризму (1976 р.).

Організація самодіяльного туризму на сучасному етапі. Створення Туристично - спортивної спілки України (1992 р.), Міжнародної спілки (1992 р), Федерації спортивного туризму України (2000 р).

Вивчення туристських самодіяльних організацій регіону.

Змістовий модуль 2. Нормативно-правові основи діяльності туристських самодіяльних організацій в Україні.

Тема 2. Нормативно правові основи формування туристської організації

Міжнародні, регіональні та національні туристичні організації. Туристські союзи, федерації, клуби, станції. Цілі, основні завдання і напрями роботи. Огляд міжнародних нормативно-правових і програмних документів з туризму: Хартія туризму (1985 р.), Гаазька декларація з туризму (1989 р.), Всесвітній кодекс етики туризму (1999 р.).

Характеристика нормативно-правових і програмних документів загальнодержавного рівня: Конституція України, Закон «Про туризм». Основні положення «Умови ліцензування туристської діяльності в Україні». Закон України «Про страхування».

Тема 3. Структура і діяльність туристичних клубів, порядок створення.

Роль і значення туристського клубу як організаційного, навчально-методичного та консультаційного центру туристської роботи. Основні напрями роботи туристських клубів. Планування роботи. Фінансування клубу і кошторис. Організація роботи, структура.

Зв'язок з федераціями туризму та іншими органами. Розробка статуту туристської організації. Порядок реєстрації туристської організації різних організаційно-правових форм діяльності.

Тема 4. Спортивний напрям діяльності туристських самодіяльних організацій.

Підготовка, організація та проведення туристичного походу. Туристські подорожі вихідного дня та степеневі. Правила організації та вимоги до забезпечення безпеки життєдіяльності туриста при проведенні змагань за різними видами і формами туризму.

Тема 5. Навчально-методичний та краєзнавчий напрям діяльності туристських самодіяльних організацій.

Нормативні документи з підготовки кадрів. Форми підготовки кадрів спортивного туризму. Курси, семінари їх характерні особливості, структура. Порядок затвердження у МКК.

Розробка та організація краєзнавчої діяльності.

Методика організації та особливості проведення краєзнавчих експедицій.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усь-ого	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.		л	п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5						
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Вступ. Загальні поняття та визначення										
Тема 1. Історія розвитку туристичних самодіяльних організацій в Україні та регіоні	14	2	2		10	14	2	2		10
Разом за змістовим модулем 1	14	2	2		10	14	2	2		10
Модуль 2										
Змістовий модуль 2. Нормативно-правові основи діяльності туристських самодіяльних організацій в Україні.										
Тема 2. Нормативно правові основи формування туристської організації	28	6	6		16	28	2	2		24
Тема 3. Структура і діяльність туристичних клубів, порядок створення	28	6	6		16	28	2	1		25
Тема 4. Спортивний напрям діяльності туристських самодіяльних організацій	24	4	4		16	24	2	1		21
Тема 5. Навчально-методичний та краєзнавчий напрям діяльності туристських самодіяльних організацій	26	4	4		18	26	2	2		22
Разом за змістовим модулем 2	106	20	20		66	106	8	6		92
Усього годин	120	22	22		76	120	10	8	-	102

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Тема та план семінарського заняття	К-ть годин	
		денна	заочна
	<p>Тема 1. Історія розвитку туристських самодіяльних організацій в Україні. Особливості розвитку туризму на самодіяльних і планових засадах у післявоєнний період. Структура предмета. Визначення поняття “туристська самодіяльна організація”. Загальні поняття та визначення предмета. Передумови виникнення перших туристських самодіяльних організацій.</p>	2	2
	<p>Тема 2. Нормативно правові основи формування туристської організації Міжнародні, регіональні та національні туристичні організації. Туристські союзи, федерації, клуби, станції. Цілі, основні завдання і напрями роботи. Огляд міжнародних нормативно-правових і програмних документів з туризму: Хартія туризму (1985 р.), Гаазька декларація з туризму (1989 р.), Всесвітній кодекс етики туризму (1999 р.). Характеристика нормативно-правових і програмних документів загальнодержавного рівня: Конституція України, Закон «Про туризм». Основні положення «Умови ліцензування туристської діяльності в Україні».</p>	6	2
	<p>Тема 3. Структура і діяльність туристських союзів, федерацій Порядок створення федерацій, їх структура. Зв'язок федерацій і Держкомітету з фізичної культури спорту та туризму. Положення і зміст роботи комісій з видів туризму, напрями роботи. Положення про маршрутно-кваліфікаційну комісію, її роль у підготовці туристських кадрів, порядок створення, повноваження.</p>	6	1
	<p>Тема 4. Спортивний напрям туристських самодіяльних організацій. Правила організації туристичних походів. Планування маршрутів. Документація по організації туристичних походів</p>	4	1
	<p>Тема 5. Краєзнавчий напрям діяльності туристських самодіяльних організацій Розробка та організація краєзнавчої роботи. Методика організації та особливості проведення краєзнавчих експедицій. Вивчення туристських самодіяльних організацій регіону, України. Виявлення організаційно-територіальних особливостей туристських організацій.</p>	4	2
	Всього	22	8

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Туристські клуби	4	6
2.	Закон України «Про туризм»	4	6
3.	Красознавчий напрям діяльності ТСО	4	6
4.	Роль МКК у підготовці кадрів	4	6
5.	Планування роботи туристичних клубів	4	6
6.	Основні напрямки роботи туристських клубів	4	6
7.	Особливості організації та проведення масових заходів туристської спрямованості: конкурсів, вечорів, фестивалів, ігор, свят	4	6
8.	Функціональні обов'язки туристської організації	4	6
9.	Особливості організації відпочинку та дозвілля в туристському середовищі	4	6
10.	Підсумкове заняття, обговорення ІНДЗ	4	6
Разом:		40	60

9. Індивідуальні завдання

1. Роль спортивного туризму в формуванні духовності і фізичного розвитку особистості
2. Історія розвитку туризму в Україні
3. Туризм, природа, право
4. Керівні та нормативні матеріали в туризмі
5. Структура центральних і регіональних туристських організацій.
6. Діяльність і структура туристських секцій і клубів
7. Туристські можливості рідного краю
8. Суспільно-корисна, краєзнавча і природо - охоронна діяльність. Спостереження в поході
9. Науково-спортивна діяльність і організація експедицій
10. Загальна і спеціальна фізична підготовка туриста
11. Види туризму, їх особливості
12. Класифікація туристських маршрутів і характеристика перешкод
13. Структура та організація діяльності Європейських клубів
14. Правила організації і проведення спортивних походів. Особливості проведення походів за кордоном
15. Організація, підготовка і проведення спортивних походів
16. Спорядження спортивних походів
17. Харчування у спортивних походах
18. Топографія і орієнтування на місцевості спортивних походів
19. Стратегія походу
20. Тактика походу

21. Техніка пересування і подолання перешкод
22. Привали і ночівлі
23. Причини травматизму і аналіз нещасних випадків
24. Забезпечення безпеки подорожі. Страхування і самострахування
25. Медичне забезпечення і долікарська допомога. Лікарняний контроль і самоконтроль
26. Умови виживання в екстремальних ситуаціях
27. Організація і проведення пошуково-рятувальних робіт. Транспортування потерпілого
28. Огляд районів туризму
29. Керівник походу, його відповідальність і обов'язки
30. Звіт про похід
31. Походи вихідного дня. Екскурсії
32. Правила змагань з техніки туризму, методика суддівства і проведення.
33. Організація і проведення чемпіонатів, туристських зльотів тощо.
34. Фінансування туристсько-спортивних заходів.
35. Організація платних послуг.
36. Складання кошторисів і калькуляцій на послуги та заходи.
37. Організація туристського сервісу.
38. Природно-спортивні та рекреаційні ресурси рідного краю для розвитку спортивного туризму, здійснення туристських походів за класифікованими маршрутами.
39. Географічне положення рідного краю. Річки, водойми, геологічне минуле і рельєф, корисні копалини, клімат. Рослинний та тваринний світ. Пам'ятні місця, музеї, заповідники, цікаві природні об'єкти.
40. Література про рідний край. Можливі маршрути екскурсій, походів вихідного дня, ступеневих та категорійних походів з різних видів туризму.
41. Краєзнавчий огляд рідного краю.
42. Форми організації краєзнавчих спостережень, обробка матеріалів та складання звітів, пропаганда краєзнавчих досліджень (експозиції, виставки), використання їх в розробці маршрутів туристських спортивних походів.
43. Роль і значення туристської секції у розвитку масового туризму. Завдання секції, її організація і структура.
44. Бюро секції, розподіл обов'язків. Комісії секції, їх функції. Плани та організація роботи секції. Матеріально-технічна база та джерела фінансування.
45. Територіальні та місцеві туристські клуби, їх структура та організація роботи.
46. Клуби туристів підприємств, навчальних закладів, установ, відомств – осередки масової спортивно-туристської роботи.
47. Зв'язок діяльності секцій і клубів з місцевими та територіальними осередками Федерацією спортивного туризму України
48. Законодавчі та нормативно-правові акти України про охорону навколишнього середовища, пам'яток історії та культури.

49. Виховне та естетичне значення пам'яток природи, історії та культури. Пропаганда збереження та охорони природи, пам'яток історії та культури. Просвітницька діяльність та інші форми участі туристів в охороні природи, пам'яток історії та культури.

10. Методи навчання

Словесні (пояснювально-ілюстративні та проблемні лекції), наочні (демонстрація таблиць і схем), практичні (розв'язування тестів, задач, практичних завдань на семінарських заняттях).

11. Методи контролю

Поточне й підсумкове тестування, опитування, перевірка рефератів та есе, диференційований залік

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							
Модуль 1						Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовний модуль 1.		Змістовний модуль 2.					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	40	100
5	15	10	10	10	10		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену (диференційованого заліку)	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Комплекс навчально-методичного забезпечення викладання дисципліни (тексти лекцій, розробки семінарських занять, питання тестового контролю, завдання для індивідуальної роботи).
2. Підручники та посібники з туризму.
3. Періодичні фахові видання.
4. Тематичні Інтернет ресурси.

14.Рекомендована література

Основна

1. Балабанов И. Т., Балабанов А. И. Экономика туризма. — М., 2001.
2. Бейдик О. О. Словник-довідник з географії туризму, рекреології та рекреаційної географії. — К.: Палітра, 2007.
3. Биржаков М. В. Введение в туризм. — СПб.: Герда, 1999. — 192 с.
4. Благодійний Фонд розвитку учнівського краєзнавства і туризму. “Знати, щоб діяти”: Інструкт.-метод. зб. — К., 1998.
5. Булашев А. Я., Кобченко Ю. Ф. и др. Туристско-географическое районирование Украины: Учеб. пособие. — Харьков: ХГИФТ, 1998. — 26 с.
6. Вяткин Л. А., Сидорчук Е. В., Немытов Д. Н. Туризм и спортивное ориентирование: Учеб. пособие. — М.: Издат. центр “Академия”, 2001. — 208с.
7. Ганопольский В. И., Безносиков Е. Я., Булатов В. Г. Туризм и спортивное ориентирование: Учебник. — М.: ФиС, 1987. — 240 с.
8. Гуляев В. Г. Организация туристической деятельности. — М., 1996.
9. Державна програма розвитку туризму в Україні до 2010 року. — К., 2002.
10. Зорин И. В., Квартальнов В. А. Энциклопедия туризма.— М., 2000.
11. Евсеев С. П. и др. Спортивный туризм: Учеб. пособие. — СПб.: ГАФК им. П. Ф. Лесгафта, 1999. — 126 с.
12. Квартальнов В. А. Туризм. — М., 2001.
13. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. — Чернівці: Книги-XXI, 2003. — 300 с.

14. *Константинов Ю. С.* Туристские слеты и соревнования учащихся: Учеб.-метод. пособие. — М.: ЦДЮ и КМОРФ, 2000. — 228 с.
15. *Лысогор Н. А. и др.* Питание туристов в походе. — М.: Пищевая пром-сть, 1980. — 96 с.
16. *Любичева О. О.* Методика розробки турів: Навч. посіб. — К.: Альтерпрес, 2003. — 436 с.
17. *Любичева О. О.* Ринок туристичних послуг. — К.: Альтерпрес, 2003. — 104с.
18. *Михайлов Б. А., Федотов Ю. Н.* Профессионально-прикладной туризм. — СПб.: ГАФК им. П. Ф. Лесгафта, 2002. — 201 с.

Допоміжна

1. Закон України “Про туризм” 1995.
2. Биржаков М.Б. Введение в туризм. - Санкт Петербург: Издательский торговый дом «Герда», 1999. - 192 с.
3. Дрогачев С.П. Туризм и здоровья. - Москва: здоровье, 1984.
4. Кабушкин Н.И. Менеджмент туризма: Учебное пособие. - Минск: БГЭУ, 1999. - 644 с.
5. Квартальнов В.А. Современные концепции социального туризма. - Москва: Наука, 1993.
6. Квартальнов В.А. Туризм: Учебник. - Москва: Финансы и статистика, 2000. - 320 с.
7. Международные спортивные объединения и туристские организации. - Москва: Физкультура и спорт, 1973. - 328 с.
8. Миндалевич С.В. Туризм для всех. - Москва: Знание, 1988. (Новое в жизни, науке, технике. Серия “Физкультура и спорт”, № 10).
9. Організація та методика оздоровчої фізичної культури і рекреаційного туризму: Навчальний посібник / Жданова О.М., Тучак А.М., Поляковський В.І., Котова І.В. - Луцьк: Редакційно-видавничий відділ “Вежа” Державного університету імені Лесі Українки, 2000. - С. 175-233.
10. Пасечный П.С. Путешествуйте на здоровье! - Москва: Знание, 1988. (Новое в жизни, науке, технике. Серия “Физкультура и спорт”, № 7).

11. Смирнов В.И. Зовут дороги дальние. - Москва: Знание, 1988. (Новое в жизни, науке, технике. Серия "Физкультура и спорт", № 5).
12. Тімець О.Б. Красзнавство і туризм. - К.: Знання, 1999. - 120 с.
13. Уваров В.Д., Борисов К.Г. Международные туристические организации: Справочник. - Москва: Международные отношения, 1990. - 288 с.
14. Энциклопедия туриста. - Москва: Большая Российская энциклопедия, 1993. - 605 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Все про туризм www.tourlib.columb.net.ua
2. Мир путешествий и приключений www.outdoorukrain.com
3. Мандрюємо Україною www.ukrmandry.com.ua
4. Наш край www.nashkraj.kiev.ua